

verslag

Betreft	Expertmeeting Lessons Learned GGZ en Covid-19
Vergaderdatum en -tijd	24 november 2020 17:00
Vergaderplaats	
Aanwezig	Staatssecretaris Blokhuis 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e (Rode Kruis), 5.1.2e (Rode Kruis), 5.1.2e 5.1.2e GGZ), dhr. 5.1.2e (5.1.2e VWS), 5.1.2e 5.1.2e (VWS), 5.1.2e (VWS), 5.1.2e 5.1.2e (VWS)
Afwezig	
Kopie aan	

5.1.2e

Dir Organisatie, Bedrijfsv en
Personeel
Afdeling VWS Flex

Bezoekadres:

Parnassusplein 5
2511 VX Den Haag
T 070 340 79 11
F 070 340 78 34

www.rijksoverheid.nl

Inflictingen bij

5.1.2e

M 5.1.2e
5.1.2e @minvws.nl

Datum

26 november 2020

Aantal pagina's

4

*Correspondentie uitsluitend
richten aan het retouradres
met vermelding van de datum
en het kenmerk van deze
brief.*

Paul Blokhuis licht toe wat de insteek van het gesprek is. Hij wil graag met de experts in gesprek over de gevolgen van Covid-19 voor de GGZ en bezien wat we kunnen leren van de afgelopen periode. Hij geeft de experts het woord.

5.1.2e en 5.1.2e van het Rode Kruis:

Persconferenties zijn heel goed geweest. Er is steeds goed uitgelegd wat de overwegingen waren voor maatregelen. Er was erkenning van de impact voor mensen.

Mogelijk kunnen hulpverleners in maatschappelijke opvang mensen misschien stimuleren om samen naar de persconferenties te kijken. Dan kunnen ze ook direct er wat toelichting er bij geven.

Aantal signalen:

- Recent onderzoek onder 730 jongeren: ze ervaren meer stress, de helft van de jongeren durft geen hulp te vragen.
- Anderstaligen worden niet goed bereikt: gebruik intermediairs om die groepen te bereiken.

- Er is voedselnood. Mensen zonder verblijfsrecht raakt dat het meest. Wellicht oproep doen aan gemeenten doen dat mensen in voedselnood raken.
- Voor dak- en thuislozen is het moeilijk om de hygiëneregels op te volgen.

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Dir Organisatie, Bedrijfsv en
Personeel
Afdeling VWS Flex

De oproep aan gemeenten om iedereen toegang te geven tot voorzieningen heeft geholpen en er is ook dagopvang gerealiseerd. Dat is goed en zou zeker in de winter ook nodig zijn.

Datum
26 november 2020

5.1.2e 5.1.2e vraagt of iedereen kan aangeven wat zij zouden kunnen bijdragen vanuit hun praktijk.

5.1.2e Het Rode Kruis helpt door bijvoorbeeld voedselhulp aan te bieden en ondersteuning te bieden bij grote opvanglocaties.

5.1.2e

Zij signaleert een aantal problemen door Covid. Uit onderzoek blijkt dat depressies erger worden. Mensen met COVID hebben daarna vaak PTTS. Vluchtelingen hebben traumatische herbeleving. En er is veel eenzaamheid.

Bij de eerste golf was de dak- en thuislozenopvang goed geregeld door gemeenten na een oproep van VWS. Dat zou voortgezet moeten worden. Mensen hebben veel behoefte aan contact en juist dat is nu moeilijk. Voor veel mensen is videobellen een drempel. Het is daardoor moeilijker diagnoses stellen. In achterstandswijken laten mensen zich niet testen: ze zijn bang dat ze in quarantaine moeten en dan ontslagen worden. Ook is er door toenemend aantal zieken in het Rifgebergte veel ongerustheid en mensen durven niet te vertellen dat ze ziek zijn. In Kanaleneiland hebben migranten organisaties opgeroepen maatregelen op te volgen. Dat werkt goed.

5.1.2e

Hij ziet grote verschillen in GGZ-patiënten. Sommige doen het beter, andere slechter. Beeldbellen is soms een succes. Maar een deel van de populatie is echt in focus. Beeldbellen werkt niet voor iedereen. Er is veel betere samenwerking, minder bureaucratie. Maar de wachtlijsten worden niet minder. Eenzaamheid is heel groot. Hij stelt dat de GGZ meer moet inzetten op het aanpassingsvermogen van mensen. Het aanbod van zorg zou diverser moeten en er zou meer samenwerking moeten zijn tussen vrijwilligers en medische GGZ-zorg. Heb aandacht voor het belang van betekenis geven, contact, belang van relaties aangaan: laten we leren van deze crisis.

5.1.2e 5.1.2e :

Mentale gezondheid van de jeugd gaat gemiddeld genomen naar beneden. Er is een veel betere samenwerking tussen professionals. Er is meer gevoel van een gezamenlijke missie. Compliment aan NL dat scholen zoveel mogelijk open zijn gebleven. Netwerk rond jeugdhulp is van belang: snel hulp organiseren rondom problemen.

Het is van groot belang dat de scholen open blijven. Die hebben een grote rol bij de psycho-sociale ontwikkeling van jongeren.

Beducht voor het effect van de corona-crisis op langere termijn. We moeten letten op de (mentale) gezondheid van jongeren.

Van belang dat de jeugdbescherming altijd open blijft en dat er contact blijft met de betrokken gezinnen.

Mentale gezondheid is een verantwoordelijkheid van de hele maatschappij.

Kan het Rijk bevorderen dat onderwijs en zorg een gezamenlijke opdracht krijgen?

Bij de jeugd is eHealth een kansrijke werkwijze. Lichte interventies kunnen digitaal. Er zou een landelijk netwerk jeugdpsychiatrie moeten komen, net als voor de ziekenhuizen overleg over verdeling van het aantal 'bedden'. Van groot belang dat er rust komt in de financiering.

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Dir Organisatie, Bedrijfsv en
Personeel
Afdeling VWS Flex

Datum
26 november 2020

5.1.2e

Jongeren zijn binnen de GGZ de grootste zorg. Dat was bij de 1^e golf niet het geval, nu zijn er volle crisisbedden.

Houd de scholen in ieder geval open! Maar de 1,5 meter is moeilijk voor jongeren.

Zijn zorg is om voldoende personeel te behouden voor de sector. Houd daar oog voor. Het lukt 5.1.2e nu goed om te voldoen aan de vraag. Er zijn nu maximaal 10 procent minder verwijzingen. Bij de 1^e golf was dat 30. Maar er is wel veel ziekteverzuim, dus lastig om open te blijven.

Kijk op nieuwe manieren naar wachtlijst GGZ. Een goede 1^e lijn is van belang, goede doorgeleiding.

Angst en stemmingsstoornissen zie je nu op lopen, wachtlijsten probleem moet veel beter aangepakt worden. Op een nieuwe manier kijken naar wachtlijsten.

Waar mogelijk drempels wegnemen. Goede financiering voor consultatie. Goede screening vooraf maakt dat ggz niet altijd meer nodig is. Beschikbaarheid beschermingsmiddelen is nu beter op orde, kunnen wij intramurale groepen op tijd vaccineren is wel vraagstuk? Als je snelsten gaat doen, en in afwachting van PCR test hoe kun je daar flexibelere mee omgaan?

Paul Blokhuis vraagt of het beeld klopt dat GGZ in principe in control is nu? Of is het stilte voor de storm?

5.1.2e

verwacht dat het aantal jongere dak- en thuislozen zal toenemen door verlies van baan. Arbeidsmigranten verliezen nu soms van één op andere dag baan en dan ook hun woning (is gekoppeld).

5.1.2e

verwacht een aparte golf voor psychische gezondheid, die komt na corona. Er zijn geen standaardoplossingen en we moeten er op anticiperen. Misschien valt het mee, maar we weten het niet. Eenzaamheid los je op door samen te leven. Maak dat makkelijker: kort mensen bijvoorbeeld niet meteen als ze gaan samenwonen, de kostendelersnorm.

5.1.2e

probleem is nu ook bijvoorbeeld lagere bijstand van jongeren tot 24 jaar. Veel eenvoudige GGZ kan ook via huisarts. Maak gebruik van laagdrempelige toegang. Urgentie van dit moment aangrijpen. Nu overleg in leven roepen met trekkers.

5.1.2e

Wat echt gaat helpen is als zorgverzekersaars experimenteerruimte krijgen, zorg dat er een betaaltitel komt voor consultatie. In plaats van de klassieke verwijzing eerst een of meer verkennende gesprekken.

5.1.2e is met verzekersaars CZ in gesprek, huisartsen enthousiast, dus gaan ze in regio experimenteren.

5.1.2e

5.1.2e: Er is al een aantal mooie projecten. Huisartsen in Nijmegen werken naar voorbeeld van Parkinsonnet, meer digitaal vormgeven van zorg. Als de mindset nu rijp is, kunnen we meters maken. Wat morgen anders zou kunnen is de communicatie: begrip voor de sociale isolatie in de ontwikkeling van de jeugd en schade aan ontwikkeling is erg van belang. Je kunt jongeren daarin ondersteunen door jongerenorganisatie samen te brengen, campagnes inrichten

Funx etc, puur benoemen is al van belang. Onzekerheid, niet kunnen aangaan van relaties is fundamenteel.

**Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal**
Dir Organisatie, Bedrijfsv en
Personeel
Afdeling VWS Flex

5.1.2e Zoek samenwerking, niet professionals en professionals. Waar kun je met goedgetrainde vrijwilligers helpen? Inzoomen op jongeren. Rode Kruis heeft een groep van 730 jongeren ondervraagd: meer dan de helft durft geen hulp te vragen. Daar zie je terug dat ouderen zeggen dat ze zich niet aan moeten stellen.

Datum
26 november 2020

5.1.2e : mensen vinden niet zo snel de weg naar de GGZ, daar rust nog steeds een taboe op. Zorg dat de hulp op alternatieve manieren wordt aangeboden. Veel manieren en laagdrempelig, met ander stempel. E-communities kunnen grootschalig, met veel toegangen. Zorgen voor een landelijke infrastructuur en aan de achterkant mogelijkheid voor face-to-face contact met professionals. Brede community ontsluiten.

5.1.2e **5.1.2e** : Zou maatschappelijke diensttijd daar iets in kunnen bijdragen? Jongeren betekenisvol werk laten doen, talent ontwikkelen, er toe doen? Paul Blokhuis: Ja, dat is mooi. Je laat jongeren zich weer nuttig voelen. Er zit veel potentie in e-communities. Moet dat landelijk of juist kleinschalig?

5.1.2e **5.1.2e** : Bijvoorbeeld @ease. Zowel online als offline een inlooplek. Is nu in onderzoeksfase/pilot. Peer review met klinisch psychologen daar achter als het nodig is.

Paul Blokhuis: Dat zou misschien structureel moeten.

5.1.2e **5.1.2e** : dat soort initiatieven starten vaak moeilijk ivm financiering. Veel kansrijke projecten stranden daardoor.

Paul Blokhuis: we zouden kunnen kijken of we een samenhangend pakket kunnen maken en hier vervolg aan geven.

5.1.2e Probleem is ook opleidingscapaciteit. Instroom van nieuwe professionals is te laag. Hij doet een oproep om de capaciteit van opleiding te verruimen.

5.1.2e ondersteunt deze oproep. Het moet aantrekkelijker worden om mensen te behouden en aan te trekken voor de sector.

5.1.2e Benut de capaciteit die er in de maatschappij is.

Paul Blokhuis noemt het voorbeeld van community approach IJsland.

Hoe zouden we de samenwerking vast kunnen houden? Graag een vervolg geven aan deze afspraak.

5.1.2e **5.1.2e** : Het is nooit af. Er komt vervolg. We laten dit gesprek bezinken. Wat we zoeken is goed overgekomen, bestorm ons met concrete proposities. Gas geven op ggz en opvang.

Paul Blokhuis: Je ziet bereidheid om meer samen te werken. Nu is de tijd om iets te doen. Hoe hou je dat vast? Hartelijk dank voor het gesprek.